

Vedran Džihić i Christophe Solioz pišu za Oslobođenje (1)

Građani BiH žele evropsku budućnost

Pišu: Vedran DŽIHĆ i Christophe SOLIOZ

Ako bismo trenutnu situaciju u BiH mjerili prema dinamici na tzv. evropskom putu, rezultat bi bio porazan. BiH stagnira zbog političkih prepucavanja i etnonacionalnih igrarija i trenutno zauzima zadnje mjesto u čitavoj regiji po pitanju evropskih integracija. Sama činjenica da vlasti BiH godinu dana od potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju nisu usvojile ni akcioni plan za njegovo provođenje, dovoljno govori o spremnosti bh. političke elite da van prazne evropske retorike započne s istinskim radom na evropskoj budućnosti BiH.

Letargija i kriza

Istovremeno, i EU u njenoj postlisabonskoj letargiji začinjenoj globalnom ekonomskom krizom ne pokazuje gotovo nikakve ofenzivnije i hrabrije korake po pitanju daljnje proširenja EU. Krajnje je vrijeme da se suštinske dileme u procesu EU-integracije BiH nazovu pravim imenom i da se krene u potragu za praktičnim izlazima iz trenutne dileme. EU konačno mora biti jasna i reći BiH i njenim građanima šta mogu očekivati: dug boravak na klupi za popravni ispit, neku vrstu specijalnog partnerstva van unije ili ipak puno članstvo u EU.

Prije svega trebalo bi pojasniti nekoliko činjenica oko pitanja EU i njenog utjecaja na regiju i BiH. Posmatrano iz perspektive EU, u prvom planu stoji pitanje da li i kojom brzinom nastaviti proces proširenja EU u momentu kad se i sama EU nalazi u procesu institucionalnih promjena, borbe protiv ekonomske krize i kad je skepsa određenih zemalja EU i većine evropskog stanovništva prema proširenju doista ogromna. EU je zadnjih godina jasno zaostala iza obećanja datih zemljama zapadnog Balkanu još 2003. na samitu u Solunu. Sastanak ministara vanjskih poslova u martu 2009. godine u Pragu i borbe iza kulisa da se barem simbolično potvrdi EU-perspektiva za zemlje Balkana možemo posmatrati kao simbol pasivne i neodlučne EU po pitanju proširenja.

Ključni problemi

Posmatrano iz perspektive zemalja regije i BiH, suštinska dilema je jednostavna: proces evropeizacije (dakle, reforme države i uprave, jačanja redistributivnih kapaciteta države, implemetiranja EU standarda u politici i ekonomiji, zaštite ljudskih prava i prava manjina itd.) u BiH je mnogo kompleksniji nego što je to bio slučaj u drugim zemljama istočne Evrope na njihovom putu ka Briselu. Evropeizacija u BiH kao jedna vrsta procesa ad hoc demokratizacije se odvija paralelno sa tranzicijom iz socijalističkog sistema i iz ratnog stanja u sta-

Direktor Instituta za političke nauke pri Univerzitetu u Beču i izvršni direktor Centra za evropske integracijske strategije (CEIS), čiji je predsjednik Savjetodavnog odbora nekadašnji visoki predstavnik u BiH Wolfgang Petritsch, napisali su autorski tekst u kojem tematiziraju zastoje BiH u procesu evropeizacije i analiziraju ga formulirajući jasne dileme i na strani EU, a i na strani domaćih elita. Poslije analize slijedi set od četiri vrlo konkretna i precizna prijedloga za novog visokog predstavnika Valentina Inzka, koje bi trebao realizirati u sljedećih nekoliko sedmica i mjeseci kako bi se proces EU-integracije pokrenuo sa mrtve tačke. Oslobođenje (u dva nastavka) ekskluzivno objavljuje ovaj tekst, koji će poslije izlaska u našem listu biti objavljen na njemačkom jeziku u jednom od najuglednijih evropskih novina - Frankfurter Allgemeine Zeitungu, kao i na italijanskom u Osservatoriu sui Balcani

nje poslijeratne izgradnje države i društva. I upravo zbog ovih paralelizama puko ispunjavanje tehnokratskih zahtjeva EU nije dovoljno za suštinsku transformaciju BiH. Očigledno, to političke elite u BiH ne vide ili ne žele da vide. Proces evropeizacije bi u regiji i u BiH trebao biti prepoznat kao nužna potreba i kao mogućnost da se pokrene proces suštinske modernizacije i demokratizacije zemlje s ciljem stvaranja funkcionalne države, efikasne uprave i društva u čijem središtu se nalazi građanin, a ne partikularni interesi etnonacionalnih političkih i ekonomskih elita.

I tu - pored pasivne politike EU - dolazimo do dva ključna problema u BiH: domaće političke elite jednostavno nisu spremne da preuzmu ulogu reformatora društva i pokrenu potrebne promjene. Njihovi vlastiti i interesi njihove klijentele su im važniji od građana i njihovih problema i očekivanja. Drugi problem je suštinske prirode: proces evropeizacije se u BiH još shvata kao čisto i bezupitno preuzimanje kriterija i zahtjeva zadatih od EU. BiH je potrebno jedno drugačije shvatanje, drugačija logika. Proces evropeizacije mora biti prepoznat kao genuina potreba BiH i njenih građana. Moramo ga simbolički "otrgnuti" iz ruku onih političkih elita koje ga svjesno blokiraju i pretvoriti ga u genuini projekat svih građana. I moramo jasno reći: mi želimo u EU ne zbog EU, nego zbog nas, i zato što mi činimo dio Evrope. I na tome putu moramo zajednički promijeniti parametre današnje sumorne zbilje BiH.

Transformacija

Proces evropeizacije u BiH je specifičan i iz još jednog razloga. OHR je još tu kao odgovorna institucija za implementaciju Dejtonskog sporazuma. U vrlo senziбилnoj fazi transformacije OHR-a pod palicom novog visokog predstavnika Valentina Inzka biće potrebna nova i daleko ofenzivnija vrsta politike, za koju je potrebna jača podrška SAD-a, ali i svih zemalja EU, kao i Rusije. Za jaču dinamiku u procesu evropeizacije i brži put od Dejtona ka Briselu bilo bi potrebno da Inzko odlučno aktivira svoju poziciju kao specijalni predstavnik EU i uz internacionalnu podršku EUSR transformira u jaku instituciju sa odgovarajućim sredstvima i sankcionim mehanizmima kojima bi se osiguralo da dostignuća i ostvarene reforme u procesu evropeizacije ne budu ugrožene kroz svakodnevnu političku praksu i igrarije domaćih etnonacionalnih elita. EUSR, dakle, mora posjedovati sankcione mehanizme u slučaju blokada EU-reformi, ali istovremeno i ponuditi niz konkretnih mjera za ubrzanje puta BiH ka Briselu.

VIJESTI

EU: Usporene reforme

Bosna i Hercegovina je postigla ograničen napredak u ispunjavanju političkih kriterija u skladu s evropskim partnerstvom. Ovo je jedan od zaključaka iz poglavlja o strategiji proširenja Evropske unije, objavljenog u sklopu godišnjeg Biltena Evropske unije, javlja Fena. Unutarne tenzije te fragmentirana i nekoordinirana politika između države i entiteta ostaje glavna prepreka za efikasan rad državne Vlade. Nedostatak političke volje i problem kapaciteta vlade i parlamenta i dalje je uzrok odgađanja usvajanja legislativne.

U borbi protiv korupcije, koja je ostala raširena i predstavlja ozbiljan problem, BiH je postigla malo napretka. Državna strategija za borbu protiv korupcije nije dobro implementirana. Presude za korupciju ostale su veoma ograničene.

Kada su u pitanju sloboda izražavanja i medija, sloboda udruživanja i vjeroispovijesti, koje su zagarantirane državnim i entitetskim ustavima, učinjeno je malo dodatnog napretka i potrebna je bolja implementacija postojećih zakona, navodi se, između ostalog, u Biltenu.

Biciklisti od Bihaca do Banje Luke

Grupa od 25 biciklista krenula je u utorak ujutro na dvodnevnu vožnju od Bihaca do Banje Luke. Kroz osam bh. općina, pod motom „Mijenjaj svoje navike“, biciklisti će promovirati važnost mijenjanja navika za dobrobit zaštite okoliša. Vožnju je organizirala misija OSCE-a u BiH, zajedno s nevladinom organizacijom Centar za životnu sredinu i biciklističkim klubovima. **D. Ob.**

Zaštitimo vode

U čast obilježavanja 22. aprila, Svjetskog dana planete Zemlje, misija OSCE-a u BiH će danas u Sarajevu saopćiti imena učenika pobjednika takmičenja za izradu najbolje fotografije „Zaštitimo vode BiH“. Proglašenje pobjednika i dodjela nagrada bit će održani u prostorijama misije OSCE-a u BiH, Fra Andela Zvizdovića 1, Poslovni centar Unitic. Zamjenik šefa misije OSCE-a Kuznjecov uručit će nagrade pobjednicima. Do zvaničnog roka za predaju iz bh. osnovnih škola pristiglo je oko 400 fotografija. Stručni žiri, predvođen profesionalnim fotografom Dejanom Vekićem, imao je težak zadatak u odabiru pobjedničkih fotografija.